

EVROPSKI NALOG ZA HAPŠENJE I PREDAJU KAO SUPSTITUT EKSTRADICIJE U EU

Prof. dr. Željko Nikač¹, prof. dr. Nedžad Korajlić², mr. sc. Maida Bećirović³

¹ Kriminalističko-policijska akademija Beograd

² Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu

³ FIPA - Agencija za strane investicije BiH

Adresa za korespondenciju:

Željko Nikač
Kriminalističko-policijska akademija Beograd
Cara Dušana 196
11080 Zemun
zeljko.nikac@kpa.edu.rs

Copyright © 2013 Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu

Sažetak

Predmet ovog rada je preliminarna analiza pravnog instituta Evropskog naloga za hapšenje kao modela ekstradicije država članica Evropske unije, koji je uspostavljen Okvirnom odlukom o evropskom nalogu i postupcima predaje iz 2002.godine. U metodološkom smislu u radu dominiraju pravni metodi - normativni i uporedni, uz uvažavanje ostalih metoda naučnog istraživanja. U pogledu sistematike rada u uvodnom delu je dat osvrt na tradicionalni model ekstradicije, nastanak i razvoj, pravne izvore i nedostatke. Centralni deo zauzima izlaganje o EAW kao alternativnom modelu i supstitutu nedovoljno efikasne i spore ekstradicije, u okviru kojeg se navode pojam, sadržina i postupak izdavanja uz materijalne i procesno-pravne pretpostavke. Dalje slede iskustva koja se odnose na sprovođenje i kontrolu Naloga, odbijanje izvršenja, probleme i početne rezultate u primeni. Dosadašnja pozitivna praksa i rezultati istraživanja upućuju na zaključak da je EAW zasnovan na poverenju u pravne sisteme država članica i EU kao celine, te poštovanju načela zakonitosti, depolitizacije i antikriminalne solidarnosti. Nalog je ideja vodilja eventualnom uspostavljanju Balkanskog naloga za hapšenje, koji bi važio na prostorima nekadašnje Jugoslavije i našeg regiona.

Ključne riječi: ekstradicija; Evropska unija; međunarodna krivično-pravna pomoć; Evropski nalog za hapšenje; Srbija; BiH i Balkan

UVOD

Nakon završetka II svetskog rata i njegovih tragičnih posledica na starom kontinentu je ostalo otvoreno pitanje kako da se premosti animozitet između vodećih evropskih država i, dalje od toga, kako da se osigura da se rat više ne ponovi i da se ponudi zajednička vizija budućnosti. U tom kontekstu reafirmisana je nekadašnja ideja evropske integracije i u nekoliko tačaka navedeni najvažniji politički, ekonomski i bezbednosni motivi (Vajdenfeld, Vesels, 2003). Istaknuta je potreba da se izgradi osećaj zajedništva i nova, uređena i demokratska Evropa koja će omogućiti slobodan protok ljudi, roba i kapitala. Predviđeno je da se preko zajedničkog tržišta doprinese privrednom blagostanju, ekonomskoj stabilnosti i prosperitetu. Na odluku o zbližavanju „većitih neprijatelja“ uticala je i preraspodela moći na svetskom nivou (SAD, SSSR), pa su zapadnoevropske zemlje procenile da samo u zajednici mogu da povrate izgublenu moć i uticaj.

U agendi ujedinjene Evrope inicijalni dokument koji će nepovratno izmeniti geopolitičku kartu je „Poruka Evropljanima“ (1948), u kojoj se navode principi ujedinjenja, političkog i ekonomskog spajanja uz delimično ograničenje suvereniteta država. Ideja je institucionalizovana osnivanjem Saveta Evrope (1949) u cilju jačanja političke saradnje, zaštite ljudskih prava i razvoja parlamentarne demokratije. Potom je potpisan Ugovor o osnivanju Evropske zajednice za uglj i čelik (1951) kao prve nadnacionalne organizacije, (Fontaine; 1997), a zatim nastavljene integracije i osnovane Evropska zajednica za atomsku energiju i Evropska ekonomska zajednica (1957). Ugovorom o objedinjavanju organa ovih zajednica (1967) formirana je Evropska zajednica sa jedinstvenom institucionalnom strukturom.¹

Usledilo je proširenje prijemom novih zemalja, formiranje ekonomske i monetarne unije i nova organizaciona struktura. Zajednica je osnažena usvajanjem Jedinstvenog evropskog akta (1987), kojim je učinjena prva značajna revizija osnivačkih akata i najavljeno uvođenje institucionalnih promena. Reforma je nastavljena potpisivanjem Ugovora o stvaranju Evropske unije u Mاستrihtu (1992) kao zajednice koja ima ne samo ekonomsku dimenziju, već i zajedničku spoljnu i bezbednosnu politiku i ostvaruje saradnju u oblasti pravosuđa i unutrašnjih poslova. Ustanovljena je struktura EU na poznata tri stuba koje čine ekonomija, spoljna politika i odbrana i *pravosuđe i unutrašnji poslovi*. U okviru ovog poslednjeg definisane su teme i pitanja od zajedničkog interesa, kao što su: azil, vize, imigracije, borba protiv terorizma, organizovanog kriminala i ilegalne trgovine narkoticima na međunarodnom nivou. U isto vreme došlo je do kopernikanskog obrta u međunarodnoj zajednici nakon pada „berlinskog zida“, sloma komunizma u istočnoj Evropi i ujedinjenja Nemačke. Pokrenuti su procesi tranzicije i reformi

¹ http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/treaties_eec_en.htm, 22.11.2012.

u zemljama bivšeg komunističkog bloka, od kojih su neke sa uspehom aplicirale za članstvo u EU.

Produblјivanje odnosa u EU sledi nakon potpisivanja Ugovora iz Amsterdama (1997)² kojim su ojačani zajednička spoljna i bezbednosna politika, saradnja u oblasti unutrašnjih poslova i pravosuđa (krivična i građanska materija). Slede Ugovor iz Nice (2001) kojim su države produbile započetu debatu o budućnosti EU³ i reformski Ugovor iz Lisabona (2007).⁴ Glavni cilj bio je da se ojačaju kapaciteti institucija EU i pojednostavi proces odlučivanja povodom pojedinih pitanja, kao što su energetska bezbednost, međunarodni terorizam i borba protiv organizovanog kriminala. Od važnijih izmena ističemo da je EU dobila status pravnog lica, rekonstruisana je složena tripartitna struktura, uvedeni su novi oblici (organi) predstavljanja EU i dodeljena veća uloga EP u zakonodavnom procesu (Verola, 2007, str 15-32).

U okviru Osnivačkih ugovora najobimnije promene pretrpela je *oblast slobode, bezbednosti i pravde* u delu funkcionisanja institucija, načina donošenja odluka, pravnih akata i nadležnosti organa. Itegralni deo ovog procesa čini i olakšanje saradnje država članica u krivično-pravnoj oblasti, pa s tim u vezi jačanje ranije usvojenog Evropskog naloga za hapšenje i predaju (engl. *European Arrest Warrant-EAW*). U pitanju je model predaje lica koji je zamenio tradicionalni sistem ekstradicije kao spor i komplikovan, što je omogućilo pojedincima da izmaknu ruci pravde. U dalјem delu izlaganja za ovaj pravni institut koristićemo kraći naziv Evropski nalog za hapšenje ili EAW (engl.).

Ukratko, osnovni cilj rada je kritički osvrt na dosadašnju primenu EAW u praksi rada država članica EU i dostignuća ovog instituta kao supstituta ekstradicije. Uz uvažavanje stavova istraživača navedenih u literaturi i drugih izvora, autori plediraju da se razmotri usvajanje ovog instituta na prostorima nekadašnje Jugoslavije i Balkana i to u formi Regionalnog naloga za hapšenje i predaju.

TRADICIONALNI MODEL EKSTRADICIJE, OSVRT NA EU

Kao pravni institut ekstradicija je poznata u doktrini i praksi kao akt saradnje država i međusobnog poverenja, u funkciji borbe protiv kriminala uz uvažavanje načela reciprociteta.⁵ Pravna priroda i sadržina ekstradicije pojašnjani su kroz poznati pravni princip „*aut dedere aut iudicare*“ (ili izruči ili sudi), koji je *ratio legis* ekstradi-

² <http://www.eurotreaties.com/amsterdamtreaty.pdf>, 08.12.2012.

³ http://eur-lex.europa.eu/en/treaties/dat/12001C/pdf/12001C_EN.pdf, 08.12.2012.

⁴ Lisabonski ugovor predstavlja paket amandmana na Rimski sporazum iz 1957. kojim je uspostavljena EEZ i na Ugovor iz Mاستrihta iz 1992. godine kojim je osnovana EU, stupio na pravnu snagu 01.12.2009.godine.

⁵ Bassiouni M.Ch., „International Extradition, A summary of the Contemporary American Practice and Proposed Formula“, Wayne Law Review, Vol. 15,1969,733.

cije i načelo koje istovremeno afirmiše suverenitet država i međunarodnu saradnju.⁶ Prema klasičnom shvatanju ekstradicija je definisana kao akt međunarodne krivično-pravne pomoći izručenja stranca ili lica bez državljanstva stranoj državi na njen zahtev, radi suđenja za učinjeno krivično delo ili radi izdržavanja kazne (Živanović, 1953). Iz pojmovnog određenja mogu se utvrditi važniji elementi ekstradicije, kao što su propisani postupak, subjekti, predmet i cilj. U tom kontekstu jurisdikcija je shvaćena kao nadležnost države u odnosu na pojedinca i sinergija više principa (teritorijalnog, državljanstva, zaštitnog i univerzalnog).⁷

Pravni osnovi ekstradicije nalaze se u unutrašnjem pravu svake države, a s druge strane imaju uporište u međunarodnom pravu i međunarodnim dokumentima. Tradicionalni sistem izručenja u državama starog kontinenta je utemeljen na Evropskoj konvenciji o ekstradiciji (1957) i dodatnim protokolima (1975, 1978), kao i na Evropskoj konvenciji o suzbijanju terorizma (1977) koje je pored ostalih, ratifikovala SRJ, kao jedna od naslednica nekadašnje SFRJ.⁸ Prema ovim izvorima ekstradicija je shvaćena kao suvereni akt država koje su mogle da izraze rezerve, a navode se i konkretne prepreke za izručenje kao što su: načelo dvostruke kažnjivosti, zabrana izručenja za politička i finansijska krivična dela, zabrana izručenja sopstvenih državljana i dr. (Đurđić, 2012, str. 21-37).

Nakon stvaranja liberalnog prostora EU koji podrazumeva slobodan protok ljudi, roba i kapitala došlo je do ekspanzije kriminala, jer su granice između država članica postale porozne i nije bilo adekvatnog odgovora na nove izazove. Kriminalne organizacije su iskoristile slobodu kretanja i tehničke inovacije radi lakšeg vršenja zločina, dok su mogućnosti organa krivičnog progona bile ograničene nacionalnim suverenitetom i odsustvom nadnacionalnog pravosudnog sistema EU. Stanje je donekle promenjeno usvajanjem Konvencije o primeni Šengenskog sporazuma o postepenom ukidanju kontrole na zajedničkim granicama (1990), kojom je uspostavljen jedinstveni informacioni sistem (JIS) sa bazama personalnih i drugih podataka (operativno interesantna lica).⁹ Međutim, u primeni je i dalje ostao tradicionalni sistem ekstradicije sa brojnim nedostacima, kao što su sporost postupka, veliki stepen birokratije i neefikasnost samog postupka. U cilju otklanjanja anomalija i olakšanja procedure usvojene su Konvencija o pojednostavljenom postupku izručenja između država članica (1995)¹⁰ i Konvencija koja se odnosi na

⁶ Više: M. Škulić, *Krivično procesno pravo*, Pravni fakultet, Beograd 2011. Međunarodna krivično-pravna pomoć i saradnja u krivičnim stvarima (čl.530-555).

⁷ *Pravna enciklopedija, Savremena administracija*, Beograd 1985, 588. Upor. M.Grubač, G.Ilić, M.Majić, *Komentar Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima: sa odabranim konvencijama i ugovorima*, Službeni glasnik i Pravni fakultet, Beograd 2009.g.

⁸ Službeni list SRJ - Međunarodni ugovori br.10/01.

⁹ Više: Ž. Nikač, B. Simić, „Analitičke radne datoteke Europolu u funkciji suzbijanja kriminaliteta“, *Nauka, bezbednost i policija* 1/11, Vol.16, KPA, Beograd, 87-102.

¹⁰ <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:1995:078:FULL:EN:PDF/>, 23.12.2012.

izručenje između država članica (1996),¹¹ koje do danas nisu ratifikovane i nisu stupile na snagu.

Kao odgovor na negativne posledice klasičnog sistema ekstradicije države članice su intenzivirale bilateralne i multilateralne kontakte, regionalnu i drugu saradnju i sporazume. Podsećamo da su usvajanju Evropskog naloga za hapšenje (EAW) prethodili važni koraci kao što su osnivanje Europol (Europol, 1995), pokretanje Evropske pravosudne mreže (EJN, 1998) i sistema Eurojust (2002) (Simić, Nikač, 2010, str. 61-70). U najavi je i otvaranje Kancelarije evropskog državnog tužilaštva radi krivičnog gonjenja za prevare na štetu EU i izvršavanje naloga koje izdaju države članice (Palmieri, 2005, str. 37-43). Na multilateralnom planu od posebnog značaja je petogodišnji Program saradnje u oblasti pravosuđa i unutrašnjih poslova, poznatiji pod nazivom *Tampere Program* (1999).¹² Program je obuhvatio više značajnih zaključaka kao što su ukidanje preteranog formalizma u proceduri izručenja, ubrzanje postupka i uzajamno priznanje odluka u krivično-pravnim stvarima.

U funkciji implementacije EAW prihvaćeno je načelo uzajamnog priznanja sudskih odluka i doneta posebna okvirna odluka za sprovođenje (Đurđić, 2012, s.24). *Načelo uzajamnog priznanja sudskih odluka* podrazumeva da države članice poštuju odluke nadležnih sudskih instanci, koje po automatizmu prihvataju i izvršavaju na svojoj teritoriji i bez suvišnog formalizma. Države i njihovi organi u svemu će postupiti po zahtevu države potražioca za predaju lica koje je osuđeno za krivično delo, ili se za krivično delo goni. Okvirne odluke kao poseban pravni mehanizam ne podrazumevaju obaveznu ratifikaciju i sprovode se putem nacionalnih propisa članica, što povećava mobilnost i efikasnost organa gonjenja. U pitanju su akti koji se usvajaju na nivou EU, jednoglasno i sa ciljem harmonizacije pravnih normi država članica koje donose nacionalne propise radi posredne primene.

Okvirna odluka o evropskom nalogu za hapšenje i proceduri predaje između država članica usvojena je na sednici Evropske komisije 13.06.2002.godine,¹³ a stupila je na snagu 01.01.2004.godine. Odluku je u početku prihvatilo osam država članica (Belgija, Danska, Finska, Irska, Portugalija, Španija, Švedska i Velika Britanija), da bi je potom do 01.11.2004.godine prihvatile ostale članice i ugradile u nacionalna zakonodavstva. Kasnije je to učinila Italija (2005), potom Bugarska i Rumunija pri-

¹¹ [http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:41996A1023\(02\):EN:HTML/](http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:41996A1023(02):EN:HTML/), 23.12.2012.

¹² <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2001:012:0010:0022:EN:PDF>, 28.12.2012./Programme of measures to implement the principle of mutual recognition of decisions in criminal matters./

¹³ Council Framework Decision of 13 June 2002 on the European arrest warrant (EAW) and the surrender procedures between Member States, Decision 2002/584/JHA, Official Journal L 190 od 18.07.2002. Više: internet adresa: <http://europa.eu/scadplus/leg/en/lvb/l33167.htm> (06.02.2013). Tekst Okvirne odluke na internet adresi: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32002F0584:EN:HTML> (06.02.2013).

likom pristupanja EU (2007).¹⁴ Smisao uvođenja EAW je da se ublaži strogi formalizam tradicionalnog sistema ekstradicije i da se klasični model zameni progresivnim sistemom predaje lica, čime se potvrđuje međusobno poverenje država u odluke nacionalnih pravosudnih organa.

POJAM I SADRŽINA EVROPSKOG NALOGA ZA HAPŠENJE

Pojam EAW

Pravno-tehnički, odredbe Okvirne odluke o evropskom nalogu za hapšenje i proceduri predaje između država sistematizovane su u četiri **poglavlja** koja su međusobno dobro povezana, koherentna i relativno skladna. Prvo poglavlje sadrži osnovna načela na kojima se Odluka temelji i ono je opšteg karaktera, kao i srodne uvodne napomene u drugim dokumentima. U drugom poglavlju reguliše se postupak predaje lica, dok se treće poglavlje bavi učincima predaje tražene osobe. Poslednje, četvrto poglavlje, predviđa prelazne i završene odredbe koje su standardne sadržine i od značaja za primenu centralnih odredaba (Burić, 2003, s. 221).

Prema Okvirnoj odluci, EAW je definisan kao sudska odluka doneta u jednoj državi članici radi hapšenja i predaje tražene osobe od strane druge države članice radi krivičnog progona, izvršenja zatvorske kazne, pritvora ili druge mere bezbednosti.¹⁵

Pravna analiza Okvirne odluke i pojma EAW ukazuje na osnovne elemente novog mehanizma ekstradicije, kao posebnog pravnog instrumenta koji treba da pojednostavi krivično-pravnu saradnju država. Tako je prihvaćeno šire značenje pojma „sudske vlasti“ u skladu sa odredbama ranije usvojene Evropske konvencije o ekstradiciji (1957), pod kojim se podrazumevaju ne samo sudovi već i državna tužilaštva. U sa-držinskom smislu EAW objedinjuje zahtev za *hapšenje i zahtev za predaju lica* državi izdavaocu naloga, što je osnovna svrha novog koncepta. Cilj je da se zameni klasični sistem ekstradicije (nacionalni autoritet izvršne jurisdikcije) novim postupkom koji je brži, efikasniji i sa manje troškova (autoritet izdavajućeg pravosudnog organa).¹⁶ Prema odredbama Okvirne odluke obaveze države članice obuhvataju potragu, hapšenje, pritvaranje i predaju lica potražiocu. Tako se u čl. 8. Okvirne odluke predviđaju pravna forma i sadržaj naloga koji podrazumevaju, pored ostalog, dokaz o pravosnažnoj presudi ili odluci o pritvoru nadležnog organa, sa akcentom na kontroli postupka i donošenje posebne odluke o predaji lica.¹⁷ Podsećamo da se evropski nalog za hapšenje može izdati i za izvršenje pravosnažne presude i u pretpretresnoj fazi postupka

¹⁴ http://en.wikipedia.org/wiki/European_Arrest_Warrant (06.02.2013).

¹⁵ European Arrest Warrant Act, 2003.

¹⁶ (08.02.2012). E.Botonjić, „Evropski nalog za hapšenje i predaju“, Institut za pravo i finansije, Beograd 2012.

¹⁷ Council Framework Decision of 13 June 2002 on the European arrest warrant and the surrender procedures between Member States, Decision 2002/584/JHA, Official Journal L 190 od 18.07.2002.

(Đurđić, 2012, s. 27). Uslov je da u postupku koji je pokrenut u državi izdavaocu naloga svi elementi procedure budu *lege artis*, tačnije da su ispunjene zakonske pretpostavke za određivanje pritvora i ograničenje slobode određenom licu.

Sadržina EAW

Evropski nalog za hapšenje ima značajno pojednostavljenu strukturu, što je razumljivo, jer je jedan od ciljeva bio smanjenje birokratizacije tradicionalnog postupka i uvođenje procedure predaje lica. *Podaci* koje mora da sadrži svaki nalog su sledeći:

- ❑ naziv organa izdavaoca EAW, koji po prirodi postupka mora pripadati sudskoj vlasti države;
- ❑ izjava o podignutoj optužnici i nameri da se licu sudi;
- ❑ podaci o osobi čije se hapšenje traži. Logično je da će država ustupiti sve raspoložive podatke o licu kao što su: identitet, nacionalnost, ime, adresa, telefon, e-mail adresa, fotografije lica, fotokopije ličnih dokumenata i sl.;
- ❑ prateća dokumentacija, ostali nalozi i sl. U pitanju su svi dokumenti koje odnosna država smatra relevantnim, pa se državi od koje se traži hapšenje mogu predočiti u kontekstu glavnih spisa;
- ❑ detalji o počinjenom delu i mogućoj kazni. Uz podneti nalog država mora pojasniti o kom se krivičnom delu radi, uz kratak opis okolnosti i činjenica. U ovom delu predočiće se i inkriminacija dela u domaćem zakonodavstvu i zaprećena kazna. Dokazi koji su prikupljeni čine važan deo naloga, ali za razliku od ekstradicije kod izvršenja EAW ne ceni se njihova težina. Inkriminacija, opis dela i drugi izneti elementi služe da bi se utvrdilo da li su uopšte ispunjeni uslovi za izdavanje naloga, kako bi se pristupilo njegovom izvršavanju;
- ❑ presuda, rešenje ili sličan dokument koji se odnosi na pojedinca i delo u pitanju, ukoliko postoje. U pitanju je presuda za konkretno krivično delo koje se navodi u sadržini EAW, ili rešenje o pritvoru ukoliko se lice traži radi izvršenja iste odluke.¹⁸ Ako je moguće dostavljaju se i druge informacije koje se odnose na posledice krivičnog dela i druge okolnosti, koji su po proceni države potražioca od značaja za pozitivan ishod i izvršenje naloga.

Pored navedenih, EAW može sadržati i zahtev za zaplenu stvari koje se smatraju dokazima ili imovine stečene izvršenjem krivičnog dela, koji nisu obavezni u okviru naloga. U pitanju su elementi koji se određuju fakultativno, u zavisnosti od konkretnih okolnosti i potreba (Gajin, 2009, str. 75-78).

¹⁸ Član 8 (1) Okvirne odluke, pored ostalog, predviđa da nijedan nalog neće sadržati doslovno sve podatke, već će u zavisnosti od stepena u kome se nalazi postupak protiv lica čije se hapšenje i izručenje traži, biti navedeni npr. izjava o podignutoj optužnici ili pravosnažna sudska presuda.

Kako je navedeno, forma i elementi EAW predviđeni su u čl. 8. Okvirne odluke i dalje razrađeni Aneksom uz ovu odluku i drugim pratećim aktima. Sadržaj i forma naloga standardizovani su u pogledu obaveznih elemenata, sa ciljem lakšeg izvršenja i bez dodatne dokumentacije, osim u izuzetnim slučajevima. Podsećamo da je od posebne važnosti i službeni jezik korespondencije između država članica, pa zemlja potražilac po pravilu dostavlja nalog i na jeziku države izvršenja naloga. U kontekstu realizacije standardizovanog naloga je i postupak predaje lica potražiocu, pa sledi kratak osvrt u daljem tekstu.

IZDAVANJE EVROPSKOG NALOGA ZA HAPŠENJE

Materijalno-pravni elementi za izdavanje EAW

Evropski nalog za hapšenje može izdati svaka država članica i on važi na teritoriji svih članica EU. Stvarno nadležni organ za izdavanje naloga je *sudski organ* odnosno države, a izdavalac ima obavezu da obavesti Generalni sekretarijat EU o delegiranom nadležnom organu. Od ostalih subjekata u procesu izdavanja naloga pominju se pojedina druga tela koje zemlje imenuju, centralni organi za koordinaciju i drugi zavisno od ustavnih rešenja.

U samom postupku određenu ulogu ima i *Evropska pravosudna mreža* (European Justice Network – EJN), koja može da pruži potrebnu pomoć u delu poslova iz nadležnosti organa država članica. Svaka država ima pravo i mogućnost da iskoristi kapacitete telekomunikacionih sistema EJN, Interpola i Šengenskog informacionog sistema u prosleđivanju EAW. Cilj je da nadležni pravosudni organ dobije nalog u najkraćem vremenskom roku (Đorđević, 2011, str. 6-8.).

Predviđeno je da se EAW izdaje u nekoliko situacija i to radi:

- ❑ *istrage za počinjeno krivično delo.* U ovom slučaju smatra se da lice nije osuđeno i u toku je prekrivični postupak, pa se statusno-pravno osumnjičeno lice može pojaviti kao izvršilac, saizvršilac, pomagač, podstrekač ili organizator;
- ❑ *izvršenja kazne.* U pitanju je sasvim drugačija situacija od prethodno navedene, jer je krivični postupak završen donošenjem osuđujuće presude. Kako je lice u bekstvu, odnosno nije dostupno nadležnim pravosudnim organima države u kojoj je osuđeno, to se traži radi izvršenja sankcije;
- ❑ *izvršenja odluke o pritvoru.* U ovom slučaju, u okviru prekrivičnog postupka, može se doneti odluka o zadržavanju lica u pritvoru. Međutim, ukoliko lice nije dostupno nadležnim organima za izvršenje pritvora, a oni sumnjaju da se nalazi na teritoriji neke druge države članice, izdaće se *evropski nalog za hapšenje* radi njegovog hapšenja i predaje.¹⁹

¹⁹ EAW, čl.1, 22 fn.

Uslovi za izdavanje EAW moraju biti ispunjeni kumulativno i bez ikakvih smetnji. Predviđeno je da će se nalog izdati u sledećim slučajevima:

- ❑ kada je određena kazna zatvora od četiri meseca ili doneto rešenje o pritvoru u istom trajanju. Kazna zatvora odnosi se na slučaj kada se lice traži zbog izdržavanja kazne, nakon nastupanja pravosnažnosti presude. Drugi navedeni slučaj postoji kada se lice traži radi izvršavanja odluke o pritvoru. U oba slučaja u pitanju je minimum od četiri meseca zatvora ili pritvora;
- ❑ kada je reč o prestupu za koji je predviđena maksimalna zatvorska kazna od jedne godine i
- ❑ da je delo inkriminisano u obe države. Podsećamo da ovaj izuzetak poznaju i klasični međunarodni instrumenti o ekstradiciji.

Tabela 1: „Katalog32“ izuzetka za sprovođenje evropskog naloga – Lista krivičnih dela

1. Učestvovanje u organizovanoj kriminalnoj grupi	9. Pranje novca	17. Rasizam i ksenofobija	25. Nezakonita trgovina hormonskim supstancama
2. Terorizam	10. Falsifikovanje novca	18. Oružana pljačka	26. Nelegalna trgovina nuklearnim i radioaktivnim materijalima
3. Trgovina ljudima	11. Dela visokotehnološkog kriminala	19. Ilegalna trgovina kulturnim dobrima	27. Trgovina ukradenim vozilima
4. Seksualna eksploatacija dece i dečija pornografija	12. Ekološki kriminal	20. Obmane i prevare	28. Silovanje
5. Ilegalna trgovina narkoticima	13. Neovlašćeni ulazak i boravak u državi	21. Reketiranje i iz-nude	29. Piromanija
6. Ilegalna trgovina oružjem	14. Ubistvo	22. Krivotvorenje i piratstvo proizvoda	30. Zločini u okviru nadležnosti Međunarodnog krivičnog suda
7. Korupcija	15. Ilegalna trgovina ljudskim organima	23. Falsifikovanje administrativnih dokumenata i njihova trgovina	31. Nezakonita otmica aviona i brodova
8. Finansijske prevare	16. Kidnapovanje	24. Falsifikovanje sredstava plaćanja	32. Sabotaža

Okvirna odluka o EAW usvaja *Katalog krivičnih dela* (32) koja se po svojoj vrsti, težini i prirodi smatraju veoma opasnim i štete interesima i ciljevima Unije, država članica, građanima i ugrožavaju temeljna ljudska prava i univerzalne vrednosti. Za pomenuta krivična dela države članice EU dužne su da izvrše svaki izdati EAW, bez izuzetka i bez potvrde dvostruke inkriminacije dela.

Dodatni uslov je da minimalna zaprećena kazna u državi koja traži izvršenje naloga, bude tri godine zatvora.²⁰ Međutim, nabranje izuzetaka na ovakav način predstavlja uvođenje neke vrste opšteg pravila i navedena dela uvode u korpus težih krivičnih dela u svakoj državi. Isto tako, dodatni uslov koji je dat ne bi smeo da predstavlja posebnu prepreku za izvršenje EAW, jer dela u pitanju su teža ili pak imaju teži oblik za koji je zaprećena evidentno visoka zatvorska kazna.

Katalog od 32 krivična dela koji ćemo dati u prilogu ipak ne znači da je navedena lista konačna. Jer, prema čl. 2. st. 3. Okvirne odluke Veće EU je ovlašćeno da listu izmeni, dopuni i proširi na druga krivična dela, na osnovu izveštaja Komisije, jednoglasno i nakon konsultacija sa Evropskim parlamentom.

Procesno-pravni elementi za izdavanje EAW

Procedura za izdavanje EAW

Procedura za izdavanje EAW regulisana je odredbama Okvirne odluke koja predviđa da nalog izdaje nadležni sudski organ države potražioca. Nalog se dostavlja državi za koju se veruje da se na njenoj teritoriji nalazi traženo lice, odnosno ostalim državama članicama shodno zahtevu potražioca (Šengenski informacioni sistem ili Interpol). U slučaju određenih nedoumica, eventualnih pravnih dilema, praznina ili drugačijih tumačenja, država potražilac može zatražiti pomoć od Evropske pravosudne mreže (EAJ - European Judicial Network) (Gajin, 2009, str. 30).

Ukoliko se lice koje se potražuje nalazi na teritoriji zamoljene države, njena obaveza je da bez odlaganja lice uhapsi i po ustaljenoj proceduri prihvati u tzv. ekstradicioni pritvor. Sledi standardna policijska procedura koja obuhvata utvrđivanje i proveru identiteta lica, uz ostvarenje univerzalnih prava pritvorenih i lica lišenih slobode (odbrana, medicinska pomoć, obaveštavanje porodice, obaveštavanje DKP i dr.), na jeziku koje lice razume i službenom jeziku postupajuće države. Policijski organi zamoljene države postupaju po sudskom nalogu druge države kao da je odluku doneo domaći sud, odnosno drugi nadležni organ njihove države.

Dalja procedura podrazumeva *preliminarno saslušanje* na kojem uhapšena osoba mora biti upoznata sa pravima i obavezama u postupku, saglasno sadržini izdatog naloga. U slučaju procene da nema dovoljno elemenata za relevantno odlučivanje i pozitivnu odluku po izdatom EAW, može se zatražiti dopuna naloga od države izdavaoca.²¹ Dopuna se ne odnosi na diskrecionu ocenu činjeničnog stanja, već na formalno ispunjenje uslova izdatog naloga.

---

²⁰ Ibid.

²¹ EAW, 22 fn.

Potom sledi *glavno saslušanje* pred nadležnim sudijom koje se određuje u razumnom vremenskom roku od momenta hapšenja. Svrha ovog saslušanja je da se proveri da li je izdati nalog valjan za izvršenje, zatim da li je dopunjen ukoliko je to traženo i da se utvrdi da li postoje pravne smetnje za izvršenje EAW ili neke druge prepreke. Shodno pravnoj prirodi i dejstvu, pravne smetnje zbog kojih država može odbiti izvršenje naloga su apsolutne i relativne. Prema čl. 3. Okvirne odluke kao *apsolutne* smetnje navode se: amnestija, načelo *ne bis in idem* i godine starosti. U čl. 4. Okvirne odluke navode se *relativne* smetnje kao fakultativni osnov za neizvršavanje EAW i to: nedostatak dvostruke kažnjivosti, vođenje krivičnog postupka u državi izvršenja za isto krivično delo, izrečena pravosnažna presuda (modalitet *ne bis in idem*), zakonska zabrana krivičnog gonjenja ili kažnjavanja, pravosnažna osuda za krivično delo i dr.²² Nakon toga nadležni sudija donosi odluku, na koju postoji pravo žalbe.

Sprovođenje i kontrola izvršenja EAW

Postupak po izdatom Evropskom nalogu za hapšenje i predaju lica razlikuje se od postupka ekstradicije po tome što se u njemu ne razmatraju dokazi u konkretnom slučaju, već samo *tehničke činjenice* vezane za izdavanje naloga i postojanje uslova za izručenje. U tom kontekstu postupajući sudija je ovlašćen da proveri ispunjenost forme, a potom da donese odluku u konkretnoj pravnoj stvari. Krajnji rok u kojem nadležna sudska vlast mora da donese odluku da li će uhapšeno lice isporučiti državi koja ga traži je 60 dana, koji rok se računa od dana kada je lice uhapšeno.

Ako postoji saglasnost uhapšenog lica da se preda (izruči) zemlji potražiocu po osnovu izdatog naloga, to se pravna procedura znatno skraćuje i odluka se po pravilu mora doneti u roku od 10 dana od kada je uhapšeno lice dalo navedenu saglasnost.

Kada je odluka o tome doneta, nadležna sudska vlast o tome obaveštava organ države koja je izdala EAW, nakon čega se određuju tehnički i operativni detalji za bezbedan transfer lica i predaju državi potražiocu.

Troškovi postupka po nalogu također nisu zanemarljiva stavka i po strukturi obuhvataju izdatke povodom hapšenja, sprovođenja i transfera, smeštaja, obezbeđenja lica i objekta, ishrane, medicinskog tretmana, pravne pomoći i dr. U dosadašnjoj praksi troškove postupanja po nalogu delile su država izvršenja i država izdavalac EAW, tako da je deo troškova do predaje lica snosila država na čijoj se teritoriji lice zateklo i gde je uhapšeno. Ostale troškove, kao što su troškovi prevoza i obezbeđenja lica prilikom transfera, snosi država koja je izdavalac naloga za hapšenje i predaju.²³

²² Ibid.

²³ Ibid.

U pogledu izvršenja, sprovođenja i kontrole EAW mišljenje stručne i šire javnosti je da je novelirani postupak dobar supstitut ranije relativno spore i zastarele ekstradicije, koja je ponekad dovodila do obesmišljavanja prava i pravde. U implementaciji naloga u velikoj meri je zastupljen automatizam, ali za sada bez većih političkih i drugih negativnih vanpravnih uticaja. S druge strane, automatizam u postupku ne sme biti razlog za odsustvo kontrole rada postupajućih sudskih i drugih organa, koji sprovode naloge za hapšenje i predaju lica.

Kontrola izvršenja EAW posebno je predviđena u klauzili br. 8. Okvirne odluke gde se, pored ostalog, navodi da „Odluke o izvršenju evropskog naloga za hapšenje moraju biti predmet valjane kontrole, što znači da će sudski organ države članice u kojoj je tražena osoba uhapšena morati da donese odluku o njegovoj ili njenoj predaji.“ Dakle, nesporno je da automatizam u ovom delu postupka podrazumeva da je sudski postupak istinski nezavistan i slobodan, te da je izuzet od uticaja političkih moćnika i da je izvršenje naloga u potpunosti stvar pravosuđa (Palmieri, 2005, str. 38).

U cilju sprečavanja eventualnih zloupotreba u čl. 12. Okvirne odluke predviđena je *klauzula o zabrani diskriminacije* „kada postoje razlozi za verovanje, na osnovu objektivnih elemenata, da je nalog izdat u cilju progona ili kažnjavanja osobe na osnovu njenog pola, rase, religije, etničkog porekla, nacionalnosti, jezika, političkog stava ili seksualne orijentacije, ili da se položaj neke osobe ugrožava iz bilo kog od navedenih razloga.“ (Palmieri, 2005, str. 19). Pored toga, Okvirnom odlukom utvrđeno je pravo svake države članice da *odbije izvršenje* naloga ukoliko postoji ozbiljna bojazan da će tražena osoba biti osuđena na smrtnu kaznu, izložena torturi ili sličnim nehumanim postupcima, ponižavajućoj kazni i tretmanu.²⁴ Kao poseban vid garancije moguće je da država izvršenja EAW zahteva od potražioca dopunska jamstva, sve saglasno unutrašnjem pravnom poretku i pomenutim evropskim standardima.

PRIMENA EAW U PRAKSI – STATISTIKA, PREDNOSTI I PROBLEM

Evropski nalog za hapšenje i predaju (EAW) zamišljen je svojevremeno kao primarno antiteroristička mera, ali je za kratko vreme postao značajan standardni mehanizam država članica i celokupne EU u borbi protiv svih pojava oblika i nosilaca (opšteg) kriminaliteta.

Početak primene EAW vezuje se za 2004. godinu kada je u Španiji uhapšen švedski državljanin i vraćen u matičnu zemlju, da bi nakon toga bilo izdato nekoliko hiljada naloga sa procentom izvršenja od oko 20%. Početni skromni rezultati su vremenom poboljšani i države izdavaoci naloga su dostavljale uredniju i potpuniju dokumentaciju, koja je doprinela da se realizacija podigne na viši nivo i pospeši celokupna među-

---

²⁴ http://en.wikipedia.org/wiki/European_Arrest_Warrant

narodna krivično-pravna saradnja. Veliki problem predstavljale su polazne pogrešne informacije o lokacijama traženih lica, zatim troškovi postupka (test ekonomičnosti), politizacija nekih naloga i dr. Za dalju afirmaciju EAW dosta je doprinelo hapšenje osumnjičenih lica za terorizam u Italiji 2005.godine, koja su potom predata V. Britaniji kao potražiocu. Iste godine italijanski državni tužilac je izdao EAW za grupu od 22 lica navodnih agenata CIA, koji su osumnjičeni za terorizam. Prema *statističkim podacima* EU u periodu od 2005 do 2009.godine izdato je ukupno 54689 EAW, od kojeg broja je izvršeno 11630. U istom periodu između 51% i 62% traženih lica je pristalo na izručenje, pa je procedura izručenja drastično ubrzana i svedena na kratak rok od 14 do 17 dana. U slučajevima kada tražene uhapšene osobe nisu dale pristanak na izručenje (predaju) državi potražiocu koja je izdala nalog, procedura za izručenje je trajala nešto duže i to prosečno između 45 i 48 dana.²⁵

Prednosti sistema koji je uspostavljen uvođenjem EAW su generalno u razvijanju međusobnog poverenja, saradnje i poštovanju sudskih odluka organa država članica. U pitanju je relativno jednostavno pravno pravilo, ali po prvi put eksplicitno prihvaćeno i tako prevaziđene prepreke prilikom ekstradicije lica. Pozitivno dejstvo EAW odnosi se na: a) *proceduru* koja je brža, ekonomičnija, svedena na tehničke elemente i bez opstrukcije postupka, zatim na b) amortizaciju vanpravnih *političkih uticaja*, v) mogućnost *izručenja domaćih državljanina* drugoj državi članici, g) dopunsku *zaštitu prava optuženih – osuđenih lica* i dr.

Problemi u praksi primene EAW postoje i danas, nakon pomenutih početnih pitanja i perioda uhodavanja sistema. U osnovi je i dalje prisutan zahtev da EAW bude efikasan i depolitizovan sistem ekstradicije. U praksi su evidentirani pojedini primeri vulgarnog tumačenja Okvirne odluke, zatim zloupotrebe pojedinih instituta, pogrešne primene EAW i dr. problemi. Od važnijih ističu se *neracionalno izdavanje EAW za dela malog značaja, politički motivisano delovanje* pri izvršenju naloga (pr. odbijanja Irske da postupi po EAW Mađarske i izruči svog državljanina koji je pregazio dvoje dece u toj zemlji) (Gajin, 2009, str. 82-85) i drugi.

ZAKLJUČAK

U krivičnom pravu nesumnjivo postoje brojna tradicionalna pravna pravila, možda čak više nego u drugim granama prava. Takav je slučaj i sa klasičnim institutom ekstradicije koja je dugo vremena bila pojam pravne sigurnosti, poverenja i saradnje država u međunarodnoj zajednici. I dalje od toga, garant da ni jedan počinilac krivičnog dela neće izmaći ruci pravde i da će svaka žrtva doživeti satisfakciju, zaštitu i podršku zajednice. Međutim, ekstradicija je dugo već bila veoma spor postupak,

²⁵ Report from the Commission to the European Parliament and the Council, European Commission, Brussels, 11.04.2011.g., 3.

dosta politizovan i birokratizovan institut kojim se čak pojedinci rugaju pravu i pravdi, pa je donekle njen smisao bio doveden u pitanje.

Kao supstitut ekstradicije u međunarodnom pravu na prostoru EU uveden je Evropski nalog za hapšenje i predaju (EAW-European Arrest Warrant). U pitanju je revolucionarni pravni instrument u oblasti ekstradicije koji je omogućio da se procedura izručenja pojednostavi i ubrza, da se značajno smanje troškovi postupka, obezbedi efikasnija saradnja država i ispuni ideal privođenja krivaca pravdi, bez obzira na državljanstvo. Praksa izvršavanja naloga donekle varira, jer je još uvek prisutna politička konotacija u mnogim slučajevima, a posebno kada se radi o zahtevu strane države za izručenje sopstvenog državljanina. Tada obično počinju nedozvoljene aktivnosti, različite vrste opstrukcije postupka, zlopotrebe procesnih prava i druga vanpravna ponašanja. Međutim, svaki od ovih pokušaja narušavanja ugleda država članica, EU i njenih organa nije onemogućio primenu EAW, pa je dotadašnja saradnja zamenjena novim delotvornijim sistemom „slobodnog kretanja sudskih odluka u krivičnim stvarima.“²⁶ Ukinuto je načelo dvostruke kažnjivosti za teža krivična dela koja su navedena metodom enumeracije („Katalog 32“), zatim ukinuti su zabrana izručenja sopstvenih državljana i lica koja se potražuju za fiskalna krivična dela. I dalje od toga, EAW se izdaje i sprovodi direktno od strane sudskih organa, u jednostavnoj i istovetnoj pravnoj formi.

Smisao Evropskog naloga za hapšenje i predaju (EAW) je da se izgradi **zajednički pravosudni prostor** za sada država članica Evropske unije, a sutra verujemo ostalih zemalja buduće ujedinjene Evrope koje su sada članice SE. Na taj način države se donekle odriču jednog dela suvereniteta, ali je to zarad viših opštih interesa i **dostupnosti pravde za sve i pod jednakim uslovima**. U tom kontekstu od velikog značaja za implementaciju EAW je saradnja koja se sprovodi preko nacionalnih organa, kao i specijalizovanih organa EU kao što su EUROPOL, EUROJUST, EJM i dr. Evidentirane poteškoće ukazuju da je potrebno dovršiti započetu hamonizaciju normi država članica sa pravom Unije u celini, preciznije definisati pojedina krivična dela, jednobrazno za evropski prostor, usaglasiti krivično-pravnu proceduru i ujednačiti policijsko-pravnu praksu.

Poznato je da su države iz sastava nekadašnje Jugoslavije i ostale zemlje balkanskog regiona istakle kao jedan od prioriternih ciljeva ulazak u EU, pa s tim u vezi i ispunjenje uslova koje integracija postavlja pred kandidate. Harmonizacija normi sa pravom EU, vladavina prava, razvoj demokratije, parlamentarizma i druge vrednosti samo su neki od uslova. U tom kontekstu od posebnog značaja je međunarodna saradnja Srbije, BiH i ostalih država regiona i EU u oblasti pravosuđa i unutrašnjih poslova, gde su do sada postignuti dobri početni rezultati i sa željom da se saradnja unapredi. Tako je na Regionalnoj konferenciji ministara pravde, unutrašnjih poslo-

²⁶ Više: Član 5 Preambule Okvirne odluke o evropskom nalogu za hapšenje i predaju, 22 fn.

va i državnih tužilaca zemalja nekadašnje SFRJ, država regiona i EU (2010), izneta ideja da se uvede **Balkanski nalog za hapšenje i predaju**. Smisao naloga je direktna saradnja pravosudnih, policijskih i drugih organa država regiona u borbi protiv transnacionalnog organizovanog kriminala i drugih teških krivičnih dela, na političkom i operativnom nivou.²⁷ Međutim, valja imati na umu da autoriteti pravničke misli stavljaju ozbiljne rezerve na mogućnost uvođenja regionalnog naloga, jer je još uvek jako prisutna politizacija pojedinih krivičnih predmeta i posebno kada je u pitanju predaja domaćih državljana.²⁸

Mišljenja smo da je nesporno da treba razvijati sve oblike i vidove međunarodne policijske i sudske saradnje država članica EU, zemalja ovog regiona i šire međunarodne zajednice. Modaliteti saradnje su različiti i potrebno je određeno vreme i primena rešenja u praksi, pa da instituti poput Evropskog naloga za hapšenje (EAW) u punoj meri zažive i daju rezultate koje možemo kritički da cenimo i damo predloge za unapređenje.

Literatura

Bassiouni M.Ch., 1969., „International Extradition, A summary of the Contemporary American Practice and Proposed Formula“, Wayne Law Review, Vol. 15, 1969, 733.

Botonjić, E., 2012., „Evropski nalog za hapšenje i predaju“, Institut za pravo i finansije, Beograd 2012. <http://www.ipf.com> (08.02.2012).

Burić, Z., 2007., „Evropski nalog za uhićenje“, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu 1/07, Vol.14, Zagreb, str. 221.

Đorđević, S., 2011., Evropski nalog za hapšenje: deset pitanja i deset odgovora, Beogradski centar za bezbednosnu politiku, Beograd, str. 6-8.

Đurđić, V., 2012., „Evropski nalog za hapšenje“, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Novom Sadu 1/12, Vol.46, iss 1, Novi Sad, str. 21-37.

Fontaine, P., 1997., „Le grand dessein“, Fondacija Jean Monnet pour l'Europe/Centre de recherches Européennes, Lozana.

Gajin, S., 2009., „Pravo i politika Evropske unije iz perspektive domaćih autora, Centar za unapređenje pravnih studija (CUPS), Beograd, str. 75-78.

Grubač, M., Ilić, G., Majić, M., 2009., Komentar Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima: sa odabranim konvencijama i ugovorima, Službeni glasnik i Pravni fakultet, Beograd.

²⁷ [www.mpravde.gov.rs/.../...](http://www.mpravde.gov.rs/.../)

Upor. Strategija RCC 2011-2012 u oblasti pravosudne i policijske saradnje (Aktivnost 2. „Jačanje pravosudne i tužilačke saradnje u krivičnim stvarima“), kao institucionalni okvir za Regionalni nalog. Vid. Izjava ministra pravde i državne uprave. Tanjug 20.09.2012.

²⁸ Z. Stojanović, Izlaganje na Međunarodnom stručnom skupu „Evropske integracije i međunarodna krivično-pravna saradnja“, Institut za uporedno pravo i Srpsko udruženje za krivično-pravnu teoriju i praksu, „Politika“, Beograd, 05.12.2011.g.

Nikač, Ž., Simić, B., 2011., „Analitičke radne datoteke Europolu u funkciji suzbijanja kriminaliteta“, Nauka, bezbednost i policija 1/11, Vol.16, KPA, Beograd, str. 87-102.

Palmieri, M., 2005., The European integration in criminal field: The European arrest warrant, Temida 2005, Vol.8, iss.4,37-43.

Pravna enciklopedija, Savremena administracija, Beograd 1985, str. 588.

Simić, B., Nikač, Ž., 2010., „Mesto i uloga Evropolu u međunarodnoj policijskoj saradnji“, Nauka, bezbednost i policija 2/10, Vol.15, Beograd, str. 61-70.

Stojanović, Z., 2011., Izlaganje na Međunarodnom stručnom skupu „Evropske integracije i međunarodna krivično-pravna saradnja“, Institut za uporedno pravo i Srpsko udruženje za krivično-pravnu teoriju i praksu, „Politika“ 05.12.2011., Beograd.

Škulić, M., 2011., Krivično procesno pravo, Pravni fakultet, Beograd.

Vajdenfeld, V., Vesels, V., 2003., „Evropa od A do Š - Priručnik za evropsku integraciju“, Konrad Adenauer fondacija, Beograd.

Verola, N., 2007., Od Evropskog Ustava do Sporazuma o reformama, u: Razmatranja o Evropi - dve godine integracije na stranicama časopisa Italianieuropei.; Publikum, Beograd. str. 15-32.

Živanović, T., 1935., Osnovi krivičnog prava (opšti deo), Beograd, str. 198.

Council Framework Decision of 13 June 2002 on the European arrest warrant (EAW) and the surrender procedures between Member States, Decision 2002/584/JHA, Official Journal L 190 od 18.07.2002.

Council Framework Decision of 13 June 2002 on the European arrest warrant and the surrender procedures between Member States, Decision 2002/584/JHA, Official Journal L 190 od 18.07.2002.

European Arrest Warrant Act, 2003.

Lisabonski ugovor predstavlja paket amandmana na Rimski sporazum iz 1957. kojim je uspostavljena EEZ i na Ugovor iz Mastrihta iz 1992. godine kojim je osnovana EU, stupio na pravnu snagu 01.12.2009. godine.

Međunarodna krivično-pravna pomoć i saradnja u krivičnim stvarima (čl. 530-555).

Programme of measures to implement the principle of mutual recognition of decisions in criminal matters.

[/http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2001:012:0010:0022:EN:PDF](http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2001:012:0010:0022:EN:PDF), 28.12.2012./

Report from the Commission to the European Parliament and the Council, European Commission, Brussels, 11.04.2011., 3.

Službeni list SRJ - Međunarodni ugovori br. 10/01.

http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/treaties_eec_en.htm, 22.11.2012.

<http://www.eurotreaties.com/amsterdamtreaty.pdf>, 08.12.2012.

http://eur-lex.europa.eu/en/treaties/dat/12001C/pdf/12001C_EN.pdf, 08.12.2012.

http://en.wikipedia.org/wiki/European_Arrest_Warrant

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32002F0584:EN:HTML> (06.02.2013).

http://en.wikipedia.org/wiki/European_Arrest_Warrant (06.02.2013).

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:1995:078:FULL:EN:PDF/>, 23.12.2012.

[http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:41996A1023\(02\):EN:HTML/](http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:41996A1023(02):EN:HTML/), 23.12.2012.

<http://europa.eu/scadplus/leg/en/lvb/l33167.htm> (06.02.2013).

[www.mpravde.gov.rs/.../...](http://www.mpravde.gov.rs/.../)

Summary

The subject of this paper is a preliminary analysis of the legal institution of the European arrest warrant as a model for the extradition of the Member States of the European Union, established by the Framework Decision on the European warrant and the surrender procedures in 2002. In terms of methodology, the work is dominated by legal methods - comparative and normative, with respect to other methods of scientific research. In terms of systematics in the introduction, an overview of the traditional model of extradition, the emergence and development, legal sources and disadvantages. Occupies the the central part of the presentation on the EAW as an alternative model and substitute inefficient and slow extradition, in which the state concept, contents and procedure of issuing the material and procedural legal requirements. Next by experiences related to the implementation and control of the Order, the refusal of enforcement, problems and initial results in the application. The current good practices and research results indicate that the EAW is based on trust in the legal systems of the Member States and the EU as a whole, as well as respect for the principle of legality, politicization and antikriminalne solidarity. Account the idea eventual establishment of the Balkan arrest warrant, which would apply in the former Yugoslavia and in our region.

Keywords: extradition; EU; international criminal legal assistance; EAW; Serbia, Bosnia and Herzegovina and the Balkans.